

ГРОМАДСЬКА НАУКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ФУНДАЦІЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ІНІЦІАТИВ»

**ДНІПРОВСЬКИЙ
НАУКОВИЙ ЧАСОПИС
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ,
ПСИХОЛОГІЇ, ПРАВА**

Випуск 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Рагімов Фаїр Вагіф огли, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, член правління ГНО «Фундація публічно-правових ініціатив»

Голова редакційної колегії:

Баштанник Віталій Володимирович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», член правління ГНО «Фундація публічно-правових ініціатив»

Члени редколегії:

Андрій Василь Іванович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права Інституту права, Університет імені Яна Кухановського, Кельце, Польща

Аршава Ірина Федорівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та патопсихології, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Баштанник Алла Григорівна, кандидат наук з державного управління, заступник директора, Дніпровське регіональне відділення Національної школи суддів України

Бохонкова Юлія Олександрівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціології, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Васильєва Наталія Вікторівна, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри регіональної політики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Гладій Олександр Васильович, кандидат юридичних наук, адвокат, арбітражний керуючий, співзасновник та директор ТОВ «Юридичне агентство «Абсолют»

Золотухіна Лілія Олександрівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Калмикова Лариса Олександрівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

Карпа Марта Іванівна, доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного управління та адміністрування Університету Григорія Сковороди в Переяславі

Купіна Людмила Францівна, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін соціально-правового факультету Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Липовська Наталія Анатоліївна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Логвиненко Борис Олексійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Лозицька Ірина Олександрівна, кандидат наук з державного управління, суддя Дніпропетровського окружного адміністративного суду

Лосієвська Ольга Геннадіївна, доктор психологічних наук, доцент, професорка кафедри психології та соціології, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Новак Анатолій Миколайович, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, заступник директора, Національне антикорупційне бюро України

Павленко Людмила Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Попелюшко Роман Павлович, доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін Державного університету інфраструктури та технологій

Приліпко Сергій Михайлович, доктор наук з державного управління, доцент, в.о. завідувача кафедри публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва Національного університету біоресурсів і природокористування України

Ромін Андрій Вячеславович, доктор наук з державного управління, професор, начальник факультету пожежної безпеки, Національний університет цивільного захисту України

Валентина Дьякон, Dr.sc.admin., ас. професор, проректор з навчальної роботи, Університет прикладних наук ISMA, Латвія

Євгенія Дехтяр, Dr.oec., ас. професор, проректор з академічної роботи, директор бакалаврської навчальної програми «Управління підприємницькою діяльністю в туризмі», Університет прикладних наук ISMA, Латвія

Роман Грмо, Assoc.prof., PaedDr. Ing., PhD., MBA, ING-PAED IGIP, доцент, проректор по якості і розвитку, начальник управління, Університет DTI, Дубниця-над-Вагом, Словаччина

Петр Якубек, Doc., Ing., Mgr., PhD, Університет DTI, Дубниця-над-Вагом, Словаччина.

На підставі Наказу МОН України від 09.02.2021 № 157 (додаток 4)

журнал включено до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України зі спеціальностей 053 – Психологія, 081 – Право, 281 – Публічне управління та адміністрування.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія KB № 24627-14567P, видане Державною реєстраційною службою України 20.11.2020 р.

Офіційний сайт видання: www.chasopys-ppp.dp.ua

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Баштанник В. В.

СЛУЖБА І СЛУЖБОВІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ:
ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....9

Липовська Н. А.

ПУБЛІЧНО-СЛУЖБОВІ ВІДНОСИНИ В СИСТЕМІ ДЕМОКРАТИЧНОГО ВРЯДУВАННЯ16

РОЗДІЛ 2

МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Базиляк Н. О.

УПРАВЛІНСЬКИЙ ДОСВІД ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ
У СФЕРІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ВИЩОЇ ШКОЛИ НІМЕЧЧИНИ.....24

Баштанник А. Г.

МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПОЛОЖЕНЬ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД29

Безус В. О.

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ З УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ РОЗВИТКОМ
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА МІСТА35

Горник В. Г., Сімак С. В.

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ
ТА ЇХ ВПЛИВ НА БЕЗПЕКУ ТА ОБОРОНОЗДАТНІСТЬ УКРАЇНИ.....42

Парубчак І. О., Васишин Н. О.

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ТА РОЗВИТКУ МАСОВОГО СПОРТУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....48

Хожило І. І.

ЖИТЛОВА ПОЛІТИКА ЯК ПРІОРИТЕТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ.....53

Шевченко О. О., Єрьоміна А. Ю., Батицька В. О.

МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД:
ЗЕМЕЛЬНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ.....58

Ярошович В. І., Січкач В. А., Гось А. І.

ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ
У КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ В УКРАЇНІ.....63

РОЗДІЛ 4

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Лебеденко О. В.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО РИНКУ ЯК СКЛАДНИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....68

РОЗДІЛ 5

ПСИХОЛОГІЯ

Агарков О. А.

ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ЯК СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ВПЛИВАЮТЬ НА САМОІДЕНТИФІКАЦІЮ ТА СОЦІАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ ОСОБИСТОСТІ.....73

Кириченко В. В., Кротюк К. А.

ДИНАМІКА ЦІННІСНО-СМИСЛОВОЇ СФЕРИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ.....79

Кириченко В. В.

КОНТЕКСТУАЛЬНО-СЕМАНТИЧНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ МІЖГРУПОВИХ АТРИБУТИВ «РАДЯНСЬКИЙ» ТА «ЄВРОПЕЙСЬКИЙ» У ПРИЗМІ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНОГО СПРИЙНЯТТЯ УКРАЇНЦІВ.....85

Субашкевич І. Р., Бордіян Я. І.

КОПІНГ-СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ СЕРЕД УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ.....91

Чайкіна Н. О.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ОСОБИСТІСНОГО АДАПТАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ПРАЦІВНИКІВ ВИПРАВНОЇ КОЛОНІЇ98

РОЗДІЛ 6

ПРАВО

Барановська Т. В.

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ НІМЕЧЧИНИ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....104

Гловюк І. В.

ПОЛІТИЧНА НЕЙТРАЛЬНІСТЬ ПРОКУРАТУРИ ТА ВІДВІД ПРОКУРОРА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ110

Іліопол І. М.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ АПЕЛЯЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ115

Коломоєць Т. О., Легеза Ю. О.

МЕДИЧНИЙ ПРАЦІВНИК ЯК ПУБЛІЧНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....120

Легеза Ю. О., Шевирталов В. С.

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....125

Коваленко І. А., Медвідь Л. П.

СУТНІСТЬ І ЗМІСТ СТАТУСУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ КАТЕГОРІЇ.....129

Петренко Н. О.

ПРИНЦИПИ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДОЧИНСТВА В СИСТЕМІ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.....134

Пришляк М. І., Меленюк В. О.

ЗАХИСНА ФУНКЦІЯ ПРИСЯГИ, ЇЇ СПІВВІДНОШЕННЯ З ОХОРОННОЮ ФУНКЦІЄЮ.....139

Середа О. Г., Красюк Т. В.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО РЕЖИМУ ЗАХИСТУ ВРАЗЛИВИХ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРАЦІВНИКА.....144

Тарасевич Т. Ю. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВИКОРИСТАННЯ ЛЮДСЬКИХ ОРГАНІВ, СТВОРЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ БІОТЕХНОЛОГІЙ: БІОПРИНТИНГ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВАХ.....	150
Хитра А. Я., Татарин І. І. ОБШУК ОСОБИ ЯК СЛІДЧА (РОЗШУКОВА) ДІЯ, ЯКА ПОТРЕБУЄ НЕВІДКЛАДНОСТІ.....	157
Цибульник Н. Ю. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ СУЧАСНИМ ВИКЛИКАМ У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	162
Чернега В. М. ДОСЯГНЕННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА НА ПОЧАТКУ ІІІ ТИСЯЧОЛІТТЯ.....	167
Чернишова В. Ю. THE IMPACT OF COMPLIANCE CULTURE ON THE EFFECTIVENESS OF THE FUNCTIONING OF PUBLIC ADMINISTRATION	172
 РОЗДІЛ 7 СТОРІНКА МОЛОДОГО НАУКОВЦЯ	
7.1. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ	
Денега V. B. CHANGE OF THE COMPETENCE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES AMIDST DECENTRALIZATION.....	178
Дзюба Т. В. УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОУПРАВЛІНСЬКОГО МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	184
 7.2. ПСИХОЛОГІЯ	
Коваленко Є. С. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ БАЗОВИХ ПЕРЕКОНАНЬ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	193
Резнік К. О. СПЕЦИФІКА ЕМОЦІЙНИХ ПЕРЕЖИВАНЬ У РІЗНОВІКОВИХ ТА РІЗНОГЕНДЕРНИХ ГРУПАХ ПОЛЩЕЙСЬКИХ.....	198

CONTENTS

SECTION 1

THEORY OF PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

Bashtannyk V. V.

SERVICE AND SERVICE RELATIONS IN THE CONDITIONS OF INSTITUTIONAL CHALLENGES:
STATEMENT OF THE PROBLEM OF SCIENTIFIC RESEARCH.....9

Lypovska N. A.

PUBLIC SERVICE RELATIONS IN THE SYSTEM OF DEMOCRATIC GOVERNMENT.....16

SECTION 2

MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION

Bazyliak N. O.

MANAGEMENT EXPERIENCE IN THE IMPLEMENTATION
OF STATE HUMANITARIAN POLICY IN THE SPHERE OF EDUCATION MODERNIZATION
IN THE MODERN HIGH SCHOOL SYSTEM OF GERMANY.....24

Bashtannyk A. H.

THE MECHANISM FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS
IN THE CONTEXT OF THE IMPLEMENTATION OF THE PROVISIONS OF THE CONVENTION
FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS.....29

Bezus V. O.

EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF STRATEGIC DEVELOPMENT
MANAGEMENT IN THE CITY'S HOUSING AND COMMUNAL SERVICES.....35

Hornyk V. H., Simak S. V.

PROBLEMS OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS IN THE ECONOMY
AND THEIR IMPACT ON THE SECURITY AND DEFENCE CAPACITY OF UKRAINE.....42

Parubchak I. O., Vasylyshyn N. O.

IMPLEMENTATION OF THE STATE POLICY OF PHYSICAL EDUCATION
AND DEVELOPMENT OF MASS SPORTS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS
OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION.....48

Khozhylo I. I.

HOUSING POLICY AS A PRIORITY FOR THE DEVELOPMENT
OF TERRITORIAL COMMUNITIES OF UKRAINE IN THE CONDITIONS
OF WAR AND POST-WAR RECONSTRUCTION.....53

Shevchenko O. O., Yeromina A. Y., Batytska V. O.

THE MECHANISM OF PUBLIC ADMINISTRATION AT THE LEVEL
OF TERRITORIAL COMMUNITIES: LAND DECENTRALIZATION AND PROVISION
OF SOCIAL SERVICES.....58

Yaroshovych V. I., Sichkar V. A., Hos A. I.

STATE SOCIO-ECONOMIC POLICY IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION
OF POWER IN THE CONTEXT OF THE IMPLEMENTATION INTERNATIONAL EXPERIENCE
IN UKRAINE.....63

SECTION 4

PUBLIC ADMINISTRATION IN NATIONAL SECURITY AND PROTECTION OF PUBLIC ORDER

Lebedenko O. V.

STATE REGULATION OF THE AGRICULTURAL MARKET
AS A COMPONENT OF PROVISION OF NATIONAL SECURITY.....68

SECTION 5

PSYCHOLOGY

Aharkov O. A.

INDIVIDUALITY IN THE DIGITAL AGE: HOW SOCIAL NETWORKS INFLUENCE
SELF-IDENTIFICATION AND SOCIAL BEHAVIOR OF PERSONALITY.....73

Kyrychenko V. V., Krotiuk K. A.

DYNAMICS OF THE VALUE-SENSE SPHERE OF SERVICEMEN IN THE CONDITIONS
OF COMBAT OPERATIONS.....79

Kyrychenko V. V.

CONTEXTUAL-SEMANTIC DIFFERENTIATION OF INTERGROUP ATTRIBUTES «SOVIET»
AND «EUROPEAN» IN THE PRISM OF ETHNO-NATIONAL PERCEPTION OF UKRAINIANS.....85

Subashkevych I. R., Bordiian Y. I.

COPING STRATEGIES FOR OVERCOMING STRESS AMONG YOUTH STUDENTS.....91

Chaikina N. O.

PSYCHOLOGICAL INFLUENCE OF PERSONAL ADAPTATION POTENTIAL
ON THE PSYCHO-EMOTIONAL STATE OF PENAL COLONY EMPLOYEES.....98

SECTION 6

LAW

Baranovska T. V.

PREVENTING AND COUNTERING CRIMINAL OFFENSES AGAINST GERMANY'S
ECONOMIC SYSTEM: LEGAL ANALYSIS OF CRIMINAL LEGISLATION.....104

Hloviuk I. V.

POLITICAL NEUTRALITY OF THE PROSECUTOR'S OFFICE AND THE CHALLENGING
OF THE PROSECUTOR IN CRIMINAL PROCEEDINGS: PROBLEM ISSUES.....110

Iliopol I. M.

THEORETICAL ASPECTS OF DETERMINING THE MAIN CATEGORIES
OF APPEALS IN CIVIL PROCEEDINGS IN UKRAINE.....115

Kolomoiets T. O., Leheza Y. O.

A MEDICAL WORKER AS A PUBLIC SERVANT: THE EXPERIENCE OF UKRAINE
AND FOREIGN COUNTRIES.....120

Leheza Y. O., Shevyrtalov V. S.

PUBLIC ADMINISTRATION OF THE PROCESSES OF SOCIAL INTEGRATION
OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN UKRAINE.....125

Kovalenko I. A., Medvid L. P.

THE ESSENCE AND MEANING OF THE STATUS OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES
AS A CONSTITUTIONAL AND LEGAL CATEGORY.....129

Petrenko N. O.

PRINCIPLES OF ARBITRATION PROCEEDINGS IN THE ALTERNATIVE DISPUTE
RESOLUTION SYSTEM.....134

Pryshliak M. I., Meleniuk V. O.

THE PROTECTIVE FUNCTION OF THE OATH AND ITS RELATION TO THE SECURITY FUNCTION...139

Sereda O. H., Krasiuk T. V.

SOME ISSUES OF THE SPECIAL REGIME FOR THE PROTECTION
OF THE EMPLOYEE'S SENSITIVE PERSONAL DATA.....144

Tarasevych T. Y.

LEGAL REGIME FOR THE USE OF HUMAN ORGANS CREATED WITH
THE HELP OF BIOTECHNOLOGY: BIOPRINTING IN UKRAINE AND FOREIGN COUNTRIES.....150

Khytra A. Y., Tataryn I. I. SEARCH OF A PERSON AS AN INVESTIGATOR (SEARCH) ACTION THAT REQUIRES URGENTNESS.....	157
Tsybulnyk N. Y. ADMINISTRATIVE AND PREVENTIVE MEASURES AGAINST MODERN CHALLENGES IN THE STATE SECURITY SECTOR.....	162
Cherneha V. M. GAINS, PROBLEMS, AND PERSPECTIVES OF UKRAINIAN COMMERCIAL PROCEDURE STUDIES IN THE EARLY 3 ^D MILLENNIUM	167
Chernyshova V. Yu. THE IMPACT OF COMPLIANCE CULTURE ON THE EFFECTIVENESS OF THE FUCTIONING OF PUBLIC ADMINISTRATION	172
 SECTION 7 YOUNG SCIENTIST PAGE 7.1. PUBLIC ADMINISTRATION	
Deneha V. B. CHANGE OF THE COMPETENCE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES AMIDST DECENTRALIZATION.....	178
Dziuba T. V. IMPROVEMENT OF THE PUBLIC ADMINISTRATION MECHANISM FOR THE FUNCTIONING OF THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY UNDER MARITAL LAW IN UKRAINE.....	184
 7.2. PSYCHOLOGY	
Kovalenko Y. S. PSYCHOLOGICAL ANALYSIS OF BASIC BELIEFS OF MILITARY OFFICERS.....	193
Reznik K. O. SPECIFICITY OF EMOTIONAL EXPERIENCES IN VARIOUS AGE AND VARIOUS GENDER GROUPS OF POLICE OFFICERS.....	198

УДК 351.773:615.11:004](477)

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2023.1.32>

Дзюба Тетяна Володимирівна,

аспірант кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування

Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика

ORCID ID: 0000-0003-4100-2785

УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОУПРАВЛІНСЬКОГО МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

IMPROVEMENT OF THE PUBLIC ADMINISTRATION MECHANISM FOR THE FUNCTIONING OF THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY UNDER MARITAL LAW IN UKRAINE

Вітчизняна фармацевтична промисловість дійсно є важливою економічною складовою держави. Метою даного дослідження став аналіз впливу воєнних дій на фармацевтичний ринок України, з фокусом на зміни споживчих настроїв населення через, а також загрози та виклики, через які пройшла і продовжує проходити фармацевтична галузь.

В статті описано, що воєнні дії 2014 та 2022 років спричинили падіння продаж та зменшення частки ринку фармацевтичної України на світовій арені. На фоні критичного падіння фармацевтичного ринку у воєнний час відмічається зміщення споживання у бік вітчизняних препаратів. Це пов'язано зі зниженням доходів населення та перерозподілом попиту у бік низьковартісних лікарських засобів, де переважають вітчизняні виробники.

На тлі критичного падіння фармацевтичного ринку під час війни відзначається зрушення споживання в бік вітчизняних ліків. Це пов'язано зі зниженням доходів населення та перерозподілом попиту в бік недорогих ліків, де переважають вітчизняні виробники. Отже, вітчизняні лікарські засоби потрібні споживачам у критичні періоди існування держави, тому механізми формування та шляхи реалізації державного управління розвитком вітчизняної фармацевтичної галузі є важливими та потребують уваги та подальшого розвитку.

В статті обґрунтовано, що формування фінансового, науково-дослідного, технологічного, виробничого та кадрового потенціалу галузі, інституційних, правових, організаційно-економічних відносин державних органів управління та вітчизняних фармвиробників може забезпечити здатність функціонування фармацевтичної галузі на інноваційній основі, що гарантує безперебійну, широкоасортиментну доступність ліків для населення, високу медичну ефективність життєво необхідних та найважливіших лікарських засобів – тобто фармацевтичну безпеку громадян.

Ключові слова: фармацевтична промисловість, воєнні дії, ринок, кадровий потенціал, фармацевтична галузь.

The domestic pharmaceutical industry is indeed an important economic component of the state. An important element is the narrow profile of the specialties, the scientific saturation of the field, as well as the ability to ensure the pharmaceutical safety of the population with vital medicines and medical products in times of crisis.

The purpose of this study was to analyze the impact of military actions on the pharmaceutical market of Ukraine, with a focus on changes in consumer attitudes of the population due to it, as well as threats and challenges that the pharmaceutical industry has gone through and continues to go through.

The article describes that the military actions of 2014 and 2022 caused a drop in sales and a decrease in Ukraine's pharmaceutical market share on the world stage. High growth rates are interesting for foreign companies. Thus, the excess supply of some medicines stops Ukrainian production. With it comes a reduction in jobs, and then there is the impossibility of restarting production sites. Such a development can lead to the collapse of an entire vital industry. The presence of government orders can significantly affect the possibility of saving jobs, knowledge, technologies and the direct development of the pharmaceutical industry.

Against the background of the critical decline of the pharmaceutical market during the war, a shift in consumption towards domestic drugs is noted. This is due to a decrease in the incomes of the population and a redistribution of demand towards low-cost medicines, where domestic producers prevail. Thus, consumers need domestic medicines in critical periods of the state's existence, therefore, the mechanisms of formation and ways of implementing state management of the development of the domestic pharmaceutical industry are important and require attention and further development.

The article substantiates that the formation of the financial, research, technological, production and personnel potential of the industry, institutional, legal, organizational and economic relations of state management bodies and domestic pharmaceutical manufacturers can ensure the ability of the pharmaceutical industry to function on an innovative basis, which guarantees

uninterrupted, wide-ranging availability medicines for the population, high medical effectiveness of vital and most important medicines - i.e. pharmaceutical safety of citizens.

Key words: *pharmaceutical industry, military operations, market, personnel potential, pharmaceutical industry.*

Фармацевтична галузь є однією з ключових в структурі економіки України. Відповідно до даних Центру соціальних та маркетингових досліджень «Socis» до 2020 року відзначалося стабільне зростання обсягів продажів на вітчизняному фармацевтичному ринку [1, 2]. Діяльність фармацевтичних компаній здійснюється в умовах жорсткої конкуренції. Більше того, фармацевтичний ринок передбачає, перш за все, розвиток соціально-орієнтованого ринкового механізму, що характеризується збалансованістю трьох складових:

- потреб споживачів,
- прибутку підприємства,
- добробуту суспільства.

Розпорядженням від 26 липня 2022 р. № 647-р «Про внесення зміни в додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2013 р. № 843» Кабінет Міністрів України ухвалив рішення внести фармацевтичну промисловість за напрямками – виробництво лікарських засобів та медичних виробів до пріоритетних галузей економіки України [3].

До переліку пріоритетних галузей економіки входять [3, 4]:

1. Агропромисловий комплекс за напрямками – виробництво, зберігання харчових продуктів, у тому числі дитячого харчування, а також виробництво біопалива, з орієнтацією на імпортозаміщення.

2. Житлово-комунальний комплекс за напрямками: створення об'єктів поводження з відходами (побутовими, промисловими та відходами, які утворилися в результаті добування та перероблення корисних копалин і виробництва електричної та теплової енергії); будівництво, реконструкція і технічне переоснащення у сфері теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення.

3. Машинобудівний комплекс за напрямками - виробництво нових та імпортозаміщуючих видів комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, машин і устаткування, електричного устаткування, автотранспортних та інших транспортних засобів.

4. Транспортна інфраструктура за напрямками – будівництво, реконструкція і технічне переоснащення у сфері транспортної інфраструктури.

5. Курортно-рекреаційна сфера і туризм за напрямками – будівництво курортно-рекреаційних об'єктів та об'єктів туристичної інфраструктури.

6. Переробна промисловість за напрямом – імпортозаміщуюче металургійне виробництво.

7. Фармацевтична промисловість за напрямками – виробництво лікарських засобів та медичних виробів.

Таким чином, фармацевтична промисловість стала сьомою в переліку. Вітчизняна фармацевтична промисловість дійсно є важливою економічною складовою держави. Це велика кількість робочих місць і не тільки. Ваговим елементом є вузькопрофільність спеціальностей, наукова насиченість галузі, а також можливість забезпечити фармацевтичну безпеку населення життєво важливими лікарськими засобами та виробами медичного призначення в кризові моменти. В Україні таких моментів було багато: розпад СРСР, становлення незалежності та повне переформотування всіх сфер життєдіяльності держави, економічна криза 2008 року, війна 2014 року, пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення російської федерації 2022 року. Так, у 2020 р. ключовим фактором впливу на економіку в цілому та фармацевтичний ринок стала пандемія COVID-19, а точніше пов'язані з нею карантинні обмеження [5]. За підсумками II кв. 2020 р. Державна служба статистики України (ДССУ) зафіксувала спад ВВП на 11,4%, хоча за підсумками 2020 р. прогнозу за спад ВВП на рівні 6%, зниження номінальних (-5,3%) та реальних (-7,3%) доходів населення. В охороні здоров'я та фармацевтичному секторі цей показник становив 4,8 та 3,7% відповідно [6].

Всі ці катаклізми по різному впливали на населення України та процеси, які відбувались в державі. Однак, здоров'я та вільний доступ до лікарських засобів завжди у фокусі уваги і не втрачає своєї актуальності, бо є складовою фармацевтичної безпеки як частини соціальної [7,8].

Враховуючи вищесказане, **метою даного дослідження** став аналіз впливу воєнних дій на фармацевтичний ринок України, з фокусом на зміни споживчих настроїв населення через, а також загрози та виклики, через які пройшла і продовжує проходити фармацевтична галузь.

Матеріали і методи: загальнонауковий діалектичний, системно-аналітичний, компаративний, структурно-функціональний.

Протягом 2015–2020 років світовий фармацевтичний ринок демонстрував стабільне зростання за рахунок наступних факторів:

- збільшення витрат на охорону здоров'я;
- збільшення кількості приватних лікарень;
- висока поширеність численних хронічних захворювань;
- обізнаність споживачів щодо процедур раннього виявлення захворювань та їх лікування;
- збільшення кількості літнього населення, більш схильного до серйозних захворювань, таких як деменція, гіпертонія, серцева недостатність;
- запровадження державної політики та схем відшкодування в різних країнах для зниження вартості лікування хронічних захворювань;
- зростаюча кількість страхових компаній у країнах-виробниках фармацевтичної продукції, які пропонують численні страхові поліси для зменшення витрат із власної кишені;
- інвестиції в масштабну науково-дослідну діяльність у сферах біотехнології, імунології, онкології тощо для впровадження передових методів лікування [8, 9].

Для подальшого аналізу розглянемо масштаби та динаміку фармацевтичного сектору України на глобальній арені.

Аналітики умовно поділяють країни за розвитком фармацевтичного сектору наступним чином (рис. 1):

1. Developed: Іспанія, Південна Корея, Італія, США, Велика Британія, Австралія, Німеччина, Канада, Японія, Франція.

2. Pharmerging – займають не достатньо високі позиції щодо споживання ліків на одну людину але мають швидке зростання. Деякі з ключових фармацевтичних ринків – Китай, Індія, Бразилія, Південна Африка, Мексика, Індонезія, Туреччина тощо.

3. Lower-income countries. Країни з низьким рівнем доходу, які мають значно менший доступ

до медицини, який зменшувався протягом останніх п'яти років, із відсутністю покращення охорони здоров'я [10].

Саме «Pharmerging markets» є драйверами зростання глобального фармсектору. Розвинені ж ринки більш стабільні в тому числі через втрату ексклюзивності оригінальних брендів.

За динамікою приростів фармацевтична Україна неодноразово була віднесена до кластеру «Pharmerging markets», тобто є привабливою для інвестицій. Однак, на іншому боці важіля – зависокі ризики присутності в українській бізнес-арені. Наприклад країнний ризик – цей ризик пов'язаний з політичними та економічними змінами в країні, які можуть вплинути на здатність країни, компаній та інших позичальників відповідати за зобов'язаннями зовнішнього боргу [11, 12].

За даними IQVIA, однієї з найбільших у світі контрактних дослідницьких організацій [13], частка ринку України в світовій фармацевтичній галузі з 2007 року складала від 0,25% до 0,39% (рис. 2). Позитивний тренд розвитку фармацевтичного ринку України переривається зовнішніми факторами. Деякі з них спільні для всього світу, як криза 2008-2009 років або пандемія COVID-19. Однак, найдраматичніший та найруйнівніший вплив на фармацевтичний сектор економіки мали 2 війни 2014 та 2022 років [14].

В наслідок агресії російської федерації з 2014 року під тимчасовою окупацією знаходиться або втрачено станом на 22.08.2022 [16]:

- ~ 132 000 кв. км або ~ 22% площі
- ~ 15 млн чол або ~ 33% від наявного населення
- ~ 5 000 або ~25% аптечних точок
- ~ 37 млрд грн або ~27% втрачено потенційного річного обсягу споживання лікарських засобів

За даними провідної аналітичної дослідницької компанії PharmaProximaResearch – у 2014 та 2015 роках падіння українського фармацевтичного ринку становило -23,8% та -24,8% до попередніх періодів в USD на фоні глобального позитивного приросту у +9,1% у 2014 році та +9,0% у 2015 роках. Що стосується 2022 р – прогнозований тренд до кінця року – 22% в USD на фоні глобального приросту 4,5% та падіння частки ринку в світовій фармгалузі до 0,27%.

Якщо оцінювати український ринок з точки зору глобальних фармацевтичних компаній – частка до 0,4% в світовому масштабі не є значною. А ось для локальних гравців – український ринок є основним, формуючим товарообіг підприємства.

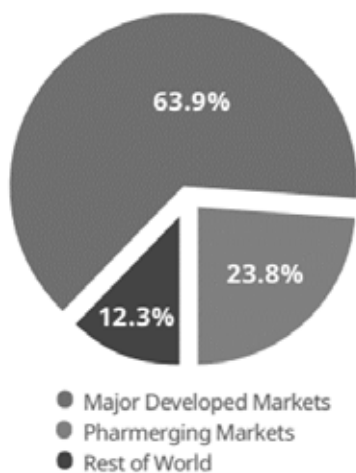

Рис. 1. Частка поділу країн за розвитком фармацевтичного сектору

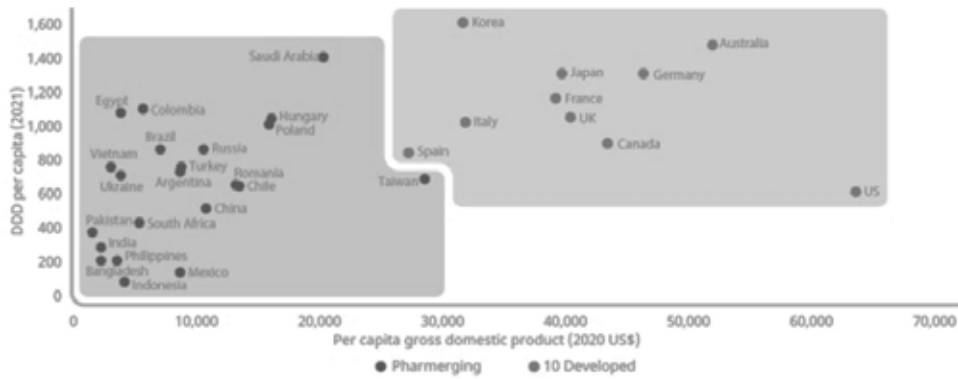

Рис. 2. Споживання лікарських засобів до ВВП на душу населення, Pharmerging та Developed markets, 2021

Таблиця 1
Частка ринку України в світовій фармгалузі (побудована за даними аналітичних звітів PharmaProximaResearch та IQVIA [13])

	Ukraine, MS%	Ukraine, GR%
2007 рік	0,25%	28,4%
2008 рік	0,31%	21,9%
2009 рік	0,27%	-14,1%
2010 рік	0,29%	11,2%
2011 рік	0,36%	23,1%
2012 рік	0,36%	18,0%
2013 рік	0,39%	13,9%
2014 рік	0,29%	-28,3%
2015 рік	0,21%	-24,8%
2016 рік	0,21%	1,9%
2017 рік	0,23%	14,6%
2018 рік	0,26%	19,1%
2019 рік	0,31%	20,3%
2020 рік	0,31%	6,2%
2021 рік	0,35%	23,9%
2022 рік (прогноз)	0,27%	-22,0%

Очікується, що глобальний ринок ліків зросте на 3–6% CAGR до 2026 року приблизно до 1,8 трлн (рис. 3) [14, 15].

Що відбувалося зі споживчим попитом потиже-нево у фармацевтичній галузі протягом 2022 року?

До 24 лютого 2022 року фармацевтичний ринок мав позитивний тренд приросту до минулого року. На 4му тижні відбувся пік споживання в основному за рахунок протизастудних та противірусних препаратів, що пов'язано із хвилею COVID-19. В зазначеному періоді циркулював штам Дельта та Омікрон. Обидва штами супроводжувалися катаральними клінічними симптомами, характеризувалися меншою кількістю важких випадків і госпіталізацій. До 7го тижня хвиля захворюваності по-троху знижалася. Був «класичний» для зимнього сезону розвиток подій (рис. 4) [17].

24 лютого населення охопила паніка. В продовольчі магазини та аптеки стояли черги, люди намагалися поповнити домашню аптечку,

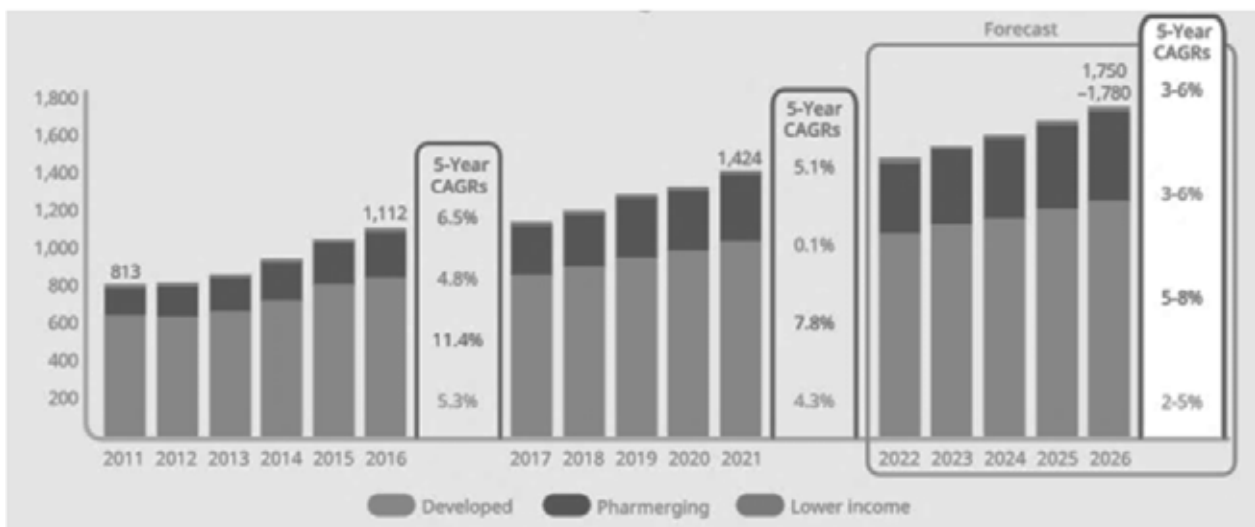

Рис. 3. Прогноз динаміки глобального ринку до 2026 року

Рис. 4. Динаміка роздрібних продажів, 2022 рік потижнево

запастися продуктами і втекти від війни. Панічні настрої призвели до стрибкоподібного приросту споживання лікарських засобів: +69% до аналогічного періоду минулого року. Подібну картину можна було спостерігати на 13му тижні 2020 року, коли в Україні оголосили про початок пандемії та впровадженні карантинних заходів COVID-19.

За піком споживання на 8-му та 9-му тижнях 2022 року пішов різкий спад, який триває й досі (рис. 4).

Ключові втрати, які понесла фармацевтична галузь, стосуються декількох напрямків (рис. 5):

1) Міграційний зсув та скорочення доходів населення

Кількість перетинів українського кордону з початку війни по 30.08.2022: 12,0 млн – виїздів з України 5,3 млн – в’їздів до України. За даними соціологічних досліджень ~ 10% біженців не планують повертатись в [17]. Оцінка кількості населення станом на вересень 2022 склала приблизно 30 млн чоловік. (розраховано як різниця між наявним населенням станом на 01.02.2022 р і кількістю українських біженців за даними UNHCR).

Фармринок України майже повністю залежить від добробуту споживача. Роздрібне споживання

лікарських засобів складає близько 90% із загального споживання, 10% компенсує держава.

За даними 4ї хвили дослідження (12–15.08.2022 р.) Gradus research company 33% відсотка непрацевлаштованих респондентів втратили роботу з початком воєнних дій. 76% людей відповіли, що їх дохід зменшився.

Однак, ліки другі в рейтингу після продуктів споживання у споживчих категоріях населення. Це зумовлює відносну «стабільність» галузі або певну частину її категорій (рис. 6) [18].

Безумовно, населення й надалі потребуватиме ліків від хронічних захворювань або для госпітального ургентного лікування. А ось без протизастудних, вітамінів, БАДів можна обійтись.

Щодо міграції. Основну частину мігрантів склали жінки з дітьми. Як наслідок – педіатричні препарати втратили значну частку ринку в роздрібному споживанні.

Ще одним важливим аспектом вимушеного переміщення став брак кадрів. В аптеках та на виробництві (особливо в зонах активних бойових дій) критично не вистачало персоналу.

2) Фізична втрата аптек, складів, виробничих потужностей

Рис. 5. Фактори впливу на фармгалузь в період воєнних дій, 2022 рік

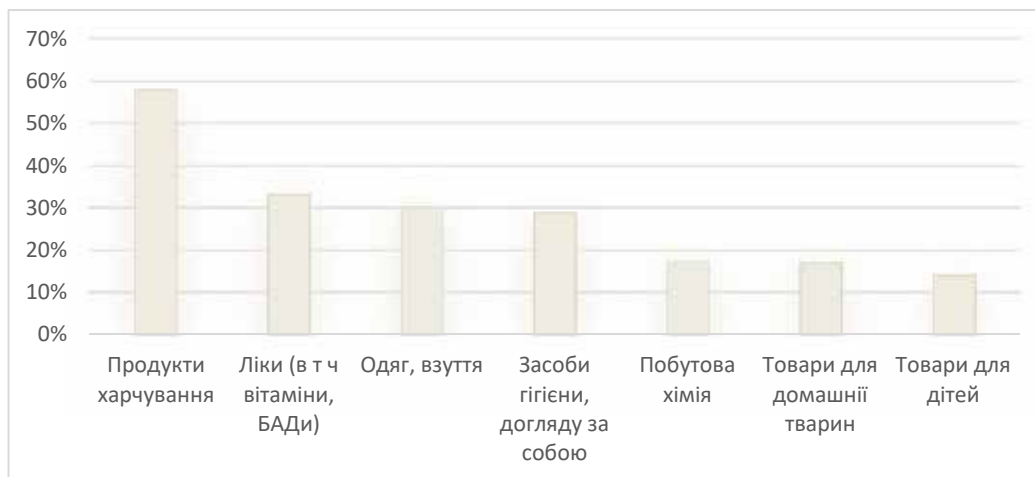

Рис. 6. Топ 7 категорій в споживчому кошику населення України під час військових дій 2022 рік

Станом на 31.08.2022 р. в Україні працювало 16 980 аптек або 81% від довоєнної кількості. Воєнні дії в Україні спричинили:

- закриття 3874 аптек (19%) аптек;
- скорочення робочого часу аптек;
- суттєву недостатність персоналу.

(за даними: PharmaProximaResearch)

На територіях, де проходили активні бойові дії, на прифронтових територіях і тим більше окупованих, майже повністю пропала можливість нормального функціонування галузі.

У зв'язку з вищезазначеним, географічне положення мало ключове значення у збереженні життєздатності бізнесу. Відбувся перерозподіл у рейтингу аптечних мереж. Наприклад, мережа Гамма – 55 із основним бізнесом у Харкові, Сумах та Полтаві понесла значні втрати у товарообігу. Динаміка частки ринку з лютого до квітня впала на 2,9% з поступовим відновленням через звіль-

нення територій – у липні. Аптечна Мережа Магнолія, більшість аптек якої розташовані на східно-північній частині України, тримає першу позицію в рейтингу із індексом еволюції 90 та втратою 1,1 п.п частки ринку. В позитивному тренді знаходяться аптечні мережі, розташовані на західній Україні. Наприклад, Подорожник і DS. Воєнні дії спричинили міграцію населення, в тому числі внутрішню на західну частину держави. Як результат, ці аптеки не тільки не втратили, а й додатково отримали споживачів. Звісно, ринок впав, однак ці гравці на фоні падіння утримали товарообіг, збільшили частку ринку та підвищили позицію у загальному рейтингу. (За даними: PharmaProximaResearch).

Повністю був знищений склад в м.Ірпіні, що належав компанії БАДМ – національному дистриб'ютору фармацевтичної продукції. Його площа складала 5200 кв. м. [19].

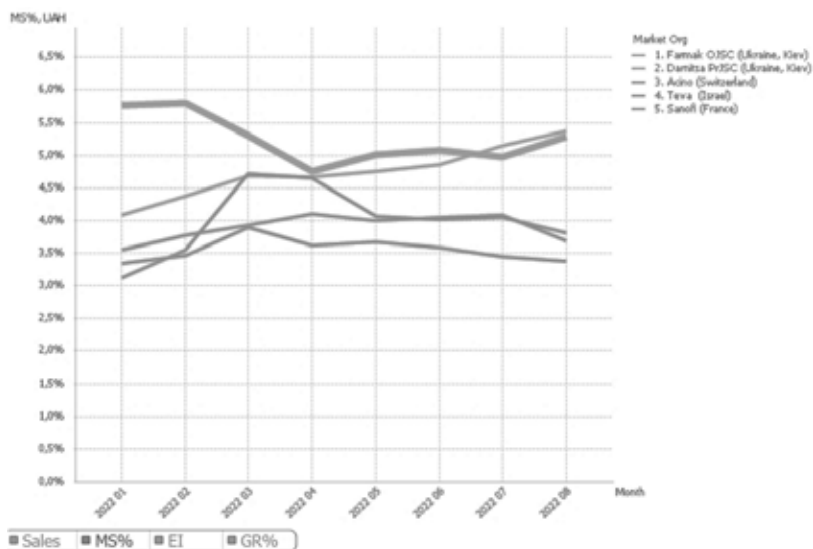

Рис. 7. Динаміка продажів фармацевтичного ринку України, січень-серпень 2022 року

В березні місяці військами російської федерації був знищений склад готової продукції лідера фармвиробників України АТ «Фармак». У прес-службі "Фармак" заявили, що на складі знаходилися готові ліки, сировина для препаратів, первинне пакування. За загальними підрахунками втрати склали близько 1,5 млрд грн [20].

АТ «Фармак» очолив рейтинг фармгалузі у 2012 року і залишався незмінним лідером із відривом майже у 2% MarketShare від найближчого конкурента у роздрібному споживанні на початку 2022 року.

Знищення складу призвело до дефектури, а логістичні перешкоди не дозволили швидко доставити все необхідне з-за кордону та відновити позиції в прайсі. Через вищенаведені дані АТ «Фармак» втратив значну частку ринку і за результатами липня-серпня 2022 року на першу позицію вийшла фармацевтична компанія «Дарниця» (рис. 7).

3) Логістичні перешкоди

З початком воєнних дій обірвалися стабільні логістичні шляхи – як внутрішньої логістики так і доставка необхідних імпортованих компонентів для виробництва лікарських засобів: активні фармацевтичні інгредієнти, комплектуючі для пакування, допоміжні речовини тощо. Значно постраждали дистрибутори, які вимушені були працювати в екстремальних умовах, щоб забезпечити аптеки і населення необхідними лікарськими засобами.

4) Безконтрольна гуманітарна допомога

За тих обставин, які склалися, в Україну хлинув потік гуманітарної допомоги. Це дуже сильно допомагало на початкових етапах. Але з плином часу і стабілізації ситуації в частині регіонів –

почало забирати на себе певну частку сегмента, яку могли б покривати українські виробники. По експертним підрахункам, гуманітарної допомоги завезли в об'ємі 4–5 місячної потреби госпітальних закупок. Це призупинило можливість державних замовлень і негативно вплинуло на госпітальний сектор реалізації лікарських засобів для українських фармвиробників.

Надлишкове постачання деяких ліків зупиняє українське виробництво, з зупинкою виробництва йде скорочення робочих місць, а далі вже і неможливість повторно запустити виробничі дільниці. Такий розвиток подій може призвести до колапсу цілої життєво необхідної галузі. Наявність державних замовлень може суттєво вплинути на можливість збереження робочих місць, знань, технологій і безпосередньо розвитку фармгалузі. Для підтримки економіки важливо розірвати це порочне коло, щоб люди мали можливість працювати, витратити гроші і сплачувати податки в Україні.

Що змінилося в структурі споживання? По-перше відбулося зменшення попиту на педіатричні препарати та лікарські засоби, без яких умовно можна обійтись. До прикладу, протизастудна група або вітаміни. Значно підвищилася частка покупок заспокійливих препаратів, включаючи таку важку рецептурну артилерію як гідазепам. Цей лікарський засіб за підсумками 6 міс. (березень – серпень 2022 р) тримається на 7-й позиції в рейтингу споживання за даними роздрібних продаж. На графіку (рис. 8) можна побачити пік 8-го тижня (початок війни) і другу хвилю – з 11 тижня. 8-му позицію займає лікарський засіб на основі фенібуту – також заспокійливе, але з безрецептурним статусом відпуску.

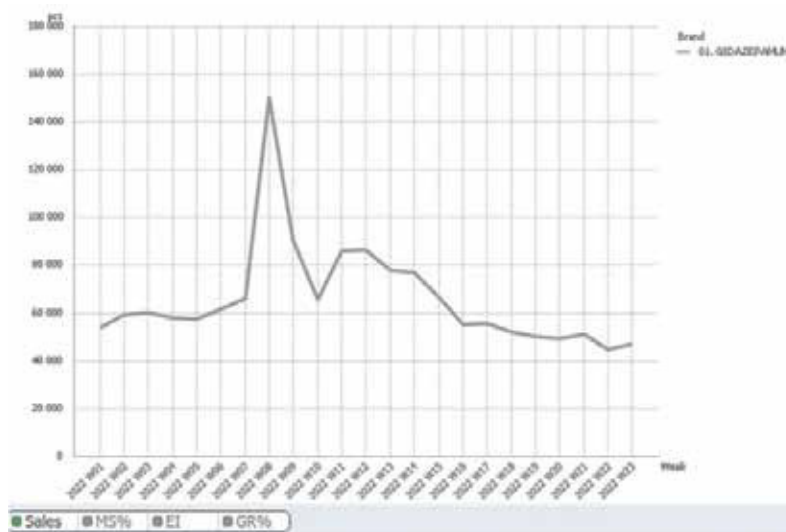

Рис. 8. Динаміка продажу гідазепаму, потижнево 2022 рік

Рис. 9. Динаміка частки ринку вітчизняних та зарубіжних фармвиробників в грошовому та натуральному вигляді, Україна, 2008 – 2022 рік

Дані, наведені на графіку, підтверджують соціопитування щодо підвищення рівня стресу населення. Рівень стресу став найбільш високим в квітні 2022 за останні два роки вимірювань – 87%. У настрої більшості українців переважають напруження (51%), гнів (41%), страх (40%), втома (39%). Високий рівень стресу спостерігається серед усіх вікових груп [21].

Враховуючи постійний ядерний шантаж російської федерації, захоплення ЧАЕС та ЗАЕС, українці скупляли препарати із вмістом йоду. Фармацевтична фірма «Дарниця» в цей період зареєструвала та встигла випустити на ринок новий препарат – Калію Йодид-125-Дарниця [22].

На фоні критичного падіння фармацевтичного ринку у воєнний час відмічається зміщення споживання у бік вітчизняних препаратів (рис. 9) [17]. Це пов'язано зі зниженням доходів населення та перерозподілом попиту у бік низьковартісних лікарських засобів, де переважають вітчизняні виробники. Таким чином, споживачі потребують вітчизняних ліків в критичні періоди існування держави, тому механізми формування та шляхи реалізації державного управління розвитком вітчизняної фармгалузі мають важливе значення, потребують уваги та подальшого розвитку.

Висновки:

1) Фармацевтична промисловість України є однією із 7 пріоритетних галузей економіки України. В світовому масштабі частка ринку фармацевтичної України коливається від 0,25% до 0,39% і прагне зростання, якому заважають зовнішні фак-

тори. Найбільш несприятливими є воєнні дії. За світовими трендами Україна відноситься до перспективного сектору – «Pharmerging markets».

2) Воєнні дії 2014 та 2022 років спричинили падіння продаж та зменшення частки ринку фармацевтичної України на світовій арені. Високі темпи приросту цікаві для іноземних компаній. Однак, країний ризик занадто високий і частка ринку України не настільки велика в структурі бізнесів транснаціональних фармацевтичних гігантів. Для вітчизняних виробників локальний ринок – основний, вони в будь-якому випадку будуть інвестувати в розвиток.

3) Наразі в натуральному вираженні домінуючу частку ринку в Україні займають вітчизняні виробники, в грошовому – імпортер. В буремні часи споживач переключався на ліки локального виробництва з метою економії. Саме тому вкрай важливу мати альтернативу в кожній категорії лікарських засобів для можливості вибору.

4) Формування фінансового, науково-дослідного, технологічного, виробничого та кадрового потенціалу галузі, інституційних, правових, організаційно-економічних відносин державних органів управління та вітчизняних фармвиробників може забезпечити здатність функціонування фармацевтичної галузі на інноваційній основі, що гарантує безперерйну, широкоасортиментну доступність ліків для населення, високу медичну ефективність життєво необхідних та найважливіших лікарських засобів – тобто фармацевтичну безпеку громадян.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ачкасова О. В. Розвиток соціального підприємництва в Україні в умовах воєнного стану. 2022. №23 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-40>

2. Котвіцька А. А., Кубарева І. В., Суріков О. О., Волкова А. В. Соціальна фармація як складова системи фармацевтичного забезпечення населення та міждисциплінарна наука. Соціальна фармація в Україні: стан, проблеми та перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. за участю міжнар. спец., м. Харків, 3 квіт. 2013 р. Харків : НФаУ. 2013. С. 14–28.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до доповнення до постанови Кабінету Міністрів України від серп. 14, 2013 No. 843, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-2022-%D1%80#Text>
4. Петришина Н. В. Пріоритетні галузі економіки України: стан та перспективи розвитку. *Економіка*. 2015. №27. С. 136–145.
5. Наконечна Т., Крикавський В., Скочиляс Р. Дослідження фармацевтичного ринку в умовах COVID-19 та напрямів підвищення стійкості та надійності логістики в ланцюгу поставок. *Академічні візії*. 2022. № 8-9. С. 70–82. DOI:<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.6873752>
6. Саліхова О. Б., Гончаренко Д. О. Виклики covid-19 фармацевтичній промисловості: відповіді ЄС та України. *Екон. prognozuvannâ*. 2022. №. 3. С. 93-117. DOI:<http://dx.doi.org/10.15407/eip2021.03.93>
7. Chernykh, V. (2002) Pharmaceutical industry for the years of independence of Ukraine. *Visnyk farmatsiyi. Herald of pharmacy*, vol. 3, pp. 3–12.
8. Hroshovyi, T., Pidhirnyi, V., Tryhubchak, O. (2011) Some issues of development of pharmaceutical branch of Ukraine. *Zbirnyk prats' Ternopil's'koho osередku Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka* – Collection of works of the Ternopil branch of the Scientific Society named after Shevchenko, 6, 154–172.
9. Global Pharmmerging Market (2021 to 2026) – Industry Trends, Share, Size, Growth, Opportunity and Forecasts, Global Pharmmerging Market (2021 to 2026) – Industry Trends, Share, Size, Growth, Opportunity and Forecasts available at: <https://www.globenewswire.com/Ne/news-release/2021/12/01/2344100/28124/en/Global-Pharmmerging-Market-2021-to-2026-Industry-Trends-Share-Size-Growth-Opportunity-and-Forecasts.html>
10. Understanding key factors impacting global market growth, Source: IQVIA Market Prognosis Global, October 2018 available at: <https://www.iqvia.com/-/media/iqvia/pdfs/library/infographics/understanding-key-factors-impacting-global-market-growth.pdf>
11. Березька К. М., Неміш В. М. Моделювання економічних процесів в умовах ризику і невизначеності. – 2022.
12. Подоляк О.В. Регулювання розвитку фармацевтичного ринку регіону: Автореф. дис., Глобальна економіка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна. дис. – 2021 рік: дис. 2021.
13. IQVIA. (2022, August 30). In Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/wiki/IQVIA>
14. The Global Use of Medicines 2022, The IQVIA Institute, Dec 09, 2021 available at: <https://www.iqvia.com/insights/the-iqvia-institute/reports/the-global-use-of-medicines-2022>
15. Війна і Фарма: мистецтво економічного виживання в умовах сьогодення, Щотижневик аптека №30/31 (1351/1352) 26 вересня 2022 року. available at:<https://www.apteka.ua/article/647018>
16. Мариненко, Н., Крамар, І. "Ціна війни: економічні виміри та попередні оцінки". //Збірник тез Міжнародної наукової конференції “Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки”. – 2022. – 84–87.
17. Фармринок на шляху до відновлення – UDT 1/09/2022, Щотижневик аптека №16/1716/17 (1337/1338), July 11, 2022 available at: <https://www.apteka.ua/article/640253>
18. Міграція та соціально-політичні настрої під час повномасштабної війни росії проти України – дев'ята хвиля дослідження, аналітичний звіт, вересень 2022 року available at: https://gradus.app/documents/295/Gradus_EU_wave_9_UA.pdf
19. Складне питання: як український ритейл переживає втрату частини складів, та як це змінює логістику, RAU 19 травня 2022р. available at: <https://rau.ua/novyni/sklad-ritejl-vtratu-logistiku/>
20. Під Макаровим згорів склад "Фармаку", втрати – 1,5 мільярда, Економічна правда, 22 березня 2022 року, available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/03/22/684479/>
21. Понад половина українців не планує змінювати своє розташування, навіть у разі загострення ситуації – дослідження, Kyiv School of economics, April 18, 2018 available at: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/ponad-polovina-ukrayintsiv-ne-planuye-zminyuvati-svoye-roztashuvannya-navit-u-razi-zagostrennya-situatsiyi-doslidzhennya/>
22. Мохонь В. Особливості комунікацій у фармацевтичній галузі під час російсько-української війни 2022 року. 05/04/2022 available at: <https://thepharma.media/uk/news/29130-darnicya-bezkostovno-peredala-moz-525-mln-doz-kalii-iodid-125-darnicya-04052022>

НОТАТКИ

**ДНІПРОВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЧАСОПИС
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, ПСИХОЛОГІЇ, ПРАВА**

Випуск 6

Коректура • *Ірина Чудеснова*

Підписано до друку: 30.03.2023
Формат 60×84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 23,72. Замов. № 0423/246. Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефон +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.